

sygn. akt **V GC 354 / 14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2014 r.

Sąd Rejonowy we Włocławku Wydział V Gospodarczy

w następującym składzie :

Przewodniczący SSR Jerzy Rażewski

Protokolant st. sekr. sąd. Anna Gawrysiak

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2014 r. we Włocławku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółka Akcyjna w Ł.

przeciwko Wojewódzkiemu Szpitalowi (...) J. P. we W.

o zapłatę kwoty **57 084,12 zł**

na skutek sprzeciwu pozwanego od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi z dnia 4 marca 2014 r., w sprawie I Nc 272 / 14 - co do całości

I. oddala powództwo ;

II. zasądza od powoda (...) Spółka Akcyjna w Ł. na rzecz pozwanego Wojewódzkiego Szpitala (...) J. P. we W. kwotę **3617 zł** (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia SR

Jerzy Rażewski

Sygn. akt **V GC 354 / 14**

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna w Ł. wniósł o zasądzenie od pozwanego Wojewódzkiego Szpitala (...) J. P. we W. kwoty 57 084,12 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwany w ramach prowadzonej działalności, zamawiał na podstawie odrębnej umowy od (...) spółka z o.o. w W. produkty, za które wystawiono faktury VAT :

1. nr (...) na kwotę 9122,49 zł z terminem płatności przypadającym w dniu 2012-09-07 ;
2. nr (...) na kwotę 6 937,20 zł terminem płatności przypadającym w dniu 2012-09-13;
3. nr (...) na kwotę 14374,80 zł terminem płatności przypadającym w dniu 2012-09-13 ;
4. nr (...) na kwotę 28360,80 zł terminem płatności przypadającym w dniu 2012-09-20 ;
5. nr (...) na kwotę 9 122,49 zł terminem płatności przypadającym w dniu 2012-10-09 ;
6. nr (...) na kwotę 48455,25 zł terminem płatności przypadającym w dniu 2012-10-02 ;

7. nr (...) na kwotę 20957,92 zł terminem płatności przypadającym w dniu 2012-10-12 ;

8. nr (...) na kwotę 9 122,49 zł terminem płatności przypadającym w dniu 2012-11-07 ;

9. nr (...) na kwotę 9 122,49 zł terminem płatności przypadającym w dniu 2012-12-11.

Niniejszym pozwem powód dochodzi roszczeń wynikających z zawartej przez niego z (...) spółka z o.o. z siedzibą w W. umowy poręczenia z dnia 21 stycznia 2013 r.

Przed zawarciem umowy, powód na zlecenie kontrahenta dokonał analizy finansowej dłużnika - pozwanego. Zgodnie z treścią analizy, na podstawie danych dostępnych na dzień jej sporządzenia, dłużnik przy założeniu równorzędnego traktowania wszystkich wierzycieli oraz uwzględniając wysokość osiągniętych przychodów, a także ponoszonych kosztów związanych z realizacją powierzonych pozwanemu zadań, powinien regulować swoje zobowiązania handlowe w terminie 73 dni od powstania zobowiązania.

Na skutek powyższej analizy kontrahent - (...) spółka z o.o. z w W. zawarł w dniu 21 stycznia 2013 roku z powodem umowę poręczenia. Kontrahent oświadczył, iż posiada wymagalne wierzytelności względem pozwanego i zobowiązał się w oparciu o analizę finansową powoda do wyznaczenia dłużnikowi - pozwanemu ostatecznego terminu do spełnienia świadczenia do dnia 30 stycznia 2013 r. oraz do poinformowania go listem poleconym o zawarciu umowy poręczenia. Kontrahent oświadczył ponadto, że nie zrzeka się prawa do naliczania odsetek i naliczane są one w wysokości odsetek ustawowych.

Strony ustaliły, iż w przypadku niespłacenia poręczonego zobowiązania przez pozwanego w ostatecznym terminie zapłaty, tj. 30 stycznia 2013 roku, datą wezwania Spółki do spłaty poręczonego zobowiązania jest następny dzień roboczy po dniu wskazanym w oświadczeniu.

Powód zobowiązał się, jako poręczyciel, spłacić poręczone zobowiązanie w terminie 1 dnia od upływu terminu wskazanego w oświadczeniu.

Z uwagi na fakt, iż pozwany nie zrealizował zobowiązań względem kontrahenta, wynikających z faktur VAT wymienionych powyżej w wyznaczonym pozwanemu przez kontrahenta ostatecznym terminie zapłaty powód, w wykonaniu swojego zobowiązania wynikającego z umowy poręczenia, w dniu 31 stycznia 2013 roku wywiązał się ze swojego zobowiązania i zaspokoił kontrahenta w zakresie kwoty należności głównej wraz z należnymi odsetkami, wynikającej z w/w faktur. Tym samym powód w dniu 31 stycznia 2013 roku na podstawie art. 518 § 1 pkt 1 k.c., wstąpił w prawa zaspokojonego wierzyciela odpowiednio do wysokości dokonanej zapłaty - tj. całej należności głównej wraz z należnymi odsetkami. Jednocześnie powód zawiadomił pozwanego o dokonanej zapłacie, wzywając go do uiszczenia zaległości. O spłacie zobowiązań przez powoda pozwany został poinformowany również przez kontrahenta.

Pismem z dnia 14.11.2013 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty pozostałych należności dochodzonych niniejszym pozwem. Pozwany nie uregulował należności za faktury nr (...), a także odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie od tych faktur oraz pozostałych ujętych w zestawieniu i na saldzie należności załączonym do pozwu.

W niniejszym postępowaniu powód dochodzi od pozwanego kwoty 57 084,12 zł na którą składają się :

- 40 838,52 zł - tytułem należności głównej ;

- 16 245,60 zł - tytułem należnych odsetek wyliczonych na dzień 18-02-2014 roku.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 4.03.2014 r. , w sprawie I Nc 272 / 14, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Od powyższego nakazu pozwany wywiódł sprzeciw. Wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania. Przyznał, że miał zawartą z dostawcą - (...) spółką z o.o. z siedzibą w W. umowy : nr (...) z dnia 4 marca 2010 r. ; nr (...) z 2 lipca 2012 r. oraz umowę nr (...) z dnia 20 września 2012 r.

Jednako zarówno w treści umów jak i z mocy samego prawa wynika zakaz przelewu wierzytelności. W świetle zapisów ustawy o zakładach opieki zdrowotnej „Czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela, w przypadku zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, może nastąpić po wyrażeniu zgody przez podmiot, który utworzył zakład. Podmiot, który utworzył zakład, wydaje zgodę albo odmawia jej wydania, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych oraz w oparciu o analizę sytuacji finansowej i wynik finansowy samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej za rok poprzedni. Zgodę wydaje się po zasięgnięciu opinii kierownika samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. „ .

Po wejściu w życie powołanego przepisu mającego charakter *ius cogens* pozwany, ani też podmiot, który go utworzył, nie wyrażał zgody na przelew wierzytelności z w/w umowy , ani też na dokonanie innych czynności prawnych na mocy , których Powód uprawniony byłby do wstąpienia w miejsce dotychczasowego wierzyciela, czyli dostawcy. Mimo to powód zawarł z dostawcą umowę poręczenia, w której zobowiązał się do spłaty zobowiązań pozwanego w przypadku nie wywiązania się przez pozwanego z jego zobowiązań w terminie.

Pozwany zarzucił, że umowa poręczenia zawarta między powodem a dostawcą w istocie służyła omijaniu zakazu przelewu wierzytelności, czyli sprzedawaniu długów bez pozwolenia. W konsekwencji prowadzi to do takiej sytuacji, w której poręczyciel, który ręczy za dłużnika i zwykle stoi po jego stronie, staje się jego przeciwnikiem i to bez zgody, a nawet wiedzy dłużnika, którym w niniejszym postępowaniu jest pozwany. Ważność oświadczenia woli stron tej umowy powinna być oceniana w świetle skutków prawnych umowy cesji należności bez zgody dłużnika, pomimo istnienia umownego i ustawowego zakazu cesji. Umowa poręczenia miała więc na celu nie zabezpieczenie wierzytelności, ale ich przejęcie, była więc umową pozorną (art. 83 § 1 k.c.) mającą na celu obejście umownego zakazu przelewu wierzytelności (art. 509 k.c.) jak i ustawowego zakazu przelewu wierzytelności (początkowo wspomnianego wyżej art. 53 ust. 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej a następnie art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej , która zastąpiła ową ustawę począwszy od 1 lipca 2011 r.).

Skutkiem pozorności jest bezwzględna nieważność czynności prawnej pozornej. Bezwzględna nieważność czynności oznacza, że czynność jest nieważna *ex tunc*. Na nieważność bezwzględną czynności powołać może się każdy podmiot prawa a sąd uwzględnia ją z urzędu. Wyjątkowo, jeśli czynność pozorna dokonana została w celu ukrycia innej czynności, nieważność czynności pozornej nie wyklucza skuteczności prawnej czynności ukrytej. Jeżeli pozorne oświadczenie woli złożone zostało w celu ukrycia innej czynności, nieważność czynności pozornej nie oznacza nieważności czynności ukrytej.

W taki też sposób należy oceniać umowę poręczenia w tej sprawie , będącą w istocie przelewem wierzytelności jako czynność ukrytą, która jednakże nie może być uznana za ważną z uwagi na umowny i ustawowy zakaz cesji.

Sąd Najwyższy w uchwale opartej o analogiczny stan faktyczny podjętej w sprawie o sygn. akt III CZP 10/12 z dnia 20 kwietnia 2012 r., stwierdził, że pozorna umowa poręczenia, zawarta dla ukrycia umowy przelewu wierzytelności przez wierzyciela zakładu opieki zdrowotnej z podmiotem profesjonalnie zajmującym się obrotem wierzytelnościami i pozasądową windykacją wierzytelności, może naruszać umowny zakaz zawarcia umowy przelewu wierzytelności.

Ponadto w Wyroku Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 2008-04-24, IV CSK 39/08 (O.: L.) - Teza 2 - SN stwierdził, że zabezpieczenie przez wierzyciela wierzytelności wynikającej z umowy dostawy poprzez zawarcie umowy poręczenia bez wiedzy dłużnika w sytuacji, gdy wierzyciel miał świadomość, że w przypadku opóźnienia się przez dłużnika ze spełnieniem świadczenia i przy jednoczesnym spełnieniu tego świadczenia przez poręczyciela nastąpi - bez udziału dłużnika głównego - skutek w postaci wejścia osoby trzeciej w miejsce dotychczasowego wierzyciela, jest wprawdzie formalne zgodne z treścią zobowiązania, ale nie da się pogodzić z zasadą rzetelności i lojalności w wykonaniu

zobowiązania względem kontrahenta umowy dostawy, bowiem narusza jego uzasadniony interes, a zatem jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

Umowa poręczenia zawarta przez powoda z dostawcą będąca w istocie umową przelewu wierzytelności, jest także niezgodna z zasadami współzycia społecznego. Przelew wierzytelności, powstały na skutek zawarcia ww. umowy poręczenia, w niniejszej sprawie odbył się bez wiedzy i woli dłużnika, co jak zostało stwierdzone w powołanym wyroku SN, nie da się pogodzić z zasadami rzetelności i lojalności wobec drugiej strony umowy z uwagi na to, iż narusza jego uzasadniony interes.

Pozwany w miarę posiadanych środków regulował swoje zobowiązania wobec dostawcy i w przedmiotowej sprawie taka okoliczność wystąpiła także w stosunku do dwóch z wymienionych w pozwie faktur :

- fakturę nr (...) pozwany zapłacił 27 lutego 2013 r.
- fakturę nr (...) w dniu 24 lipca 2013 r. jeszcze przed wniesieniem pozwu.

Brak terminowego realizowania zobowiązań przez pozwanego w żadnej mierze nie wynikał z jego celowego działania, pozwany nie miał po prostu wystarczających środków na zaspokojenie zadłużenia we właściwym czasie.

Powód jest spółką, która w zakresie prowadzonej działalności profesjonalnie zajmuje się m.in. obrotem wierzytelnościami (m.in. PKD 82.91, PKD 64.99), o czym świadczy dołączony przez powoda odpis z Krajowego Rejestru Sądowego.

Mając na uwadze, że wtórny obrót wierzytelnościami zakładów opieki zdrowotnej wiąże się dla nich z dodatkowymi kosztami, działania windykacyjne prowadzone przez podmioty zajmujące się windykacją zadłużenia zakładów opieki zdrowotnej mogą doprowadzić do wstrzymania udzielania świadczeń zdrowotnych, a w konsekwencji do braku dostępu do tych świadczeń na danym terenie. Dlatego też szpitale, w tym również pozwany, umieszczają w umowach z dostawcami wyżej wspomniane postanowienia wprowadzające zakaz przelewu wierzytelności wynikających z danej umowy. Zagrożenia wynikające z obrotu wierzytelnościami szpitali dostrzegł również ustawodawca wprowadzając w grudniu 2010 r. ustawowy zakaz, określający że czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela szpitala może nastąpić dopiero po wyrażeniu zgody przez podmiot go tworzący (organ założycielski), a niedochowanie rygoru powoduje nieważność cesji. Intencją ustawodawcy, zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy było objęcie powyższym ograniczeniem wszystkich czynności prawnych, które w efekcie doprowadziłyby do zmiany wierzyciela, a nie tylko cesji wierzytelności. Potrzeba wprowadzenia tego typu uregulowań wynikała z ograniczenia wtórnego obrotu wierzytelnościami zakładów opieki zdrowotnej, co wiązałoby się z dodatkowymi kosztami. Zawarcie ważnej umowy poręczenia w konsekwencji doprowadziłoby do wstąpienia Powoda w prawa zaspokojonego wierzyciela, czyli finalnie zrealizowany zostałby zamierzony cel - zmiana wierzyciela pozwanego, a temu właśnie miał przeciwdziałać wyżej wspomniany zakaz przelewu wierzytelności, dlatego też ustawowym zakazem cesji objąć należy wszelkie czynności, których skutkiem jest zmiana wierzyciela szpitala.

Pozwany wskazał z ostrożności procesowej, że gdyby hipotetycznie przyjąć, że doszło do skutecznego zawarcia umowy poręczenia, to powód spłacając zobowiązania pozwanego wstąpił w prawa dostawcy do wysokości dokonanej zapłaty i w żadnym wypadku nie może żądać więcej. Zatem, powód jako poręczyciel wstępuje w sytuację prawną wierzyciela tylko do wysokości dokonanej zapłaty. O ile w przypadku cesji, następuje przeniesienie całej wierzytelności, o tyle w przypadku subrogacji ustawowej, osoba trzecia nabywa jedynie część wierzytelności, równej zakresowi dokonanej wpłaty. Przepis regulujący instytucję subrogacji nie określa, czy osoba trzecia nabywa tylko spłaconą wierzytelność, czy również odsetki. Kwestia ta została rozstrzygnięta w ten sposób, że osoba trzecia wstępująca w prawa zaspokojonego wierzyciela nabywa odsetki w przypadku, gdy zaspokoi w tym zakresie wierzyciela.

Mając powyższe na uwadze również żądania powoda dotyczące odsetek w okolicznościach niniejsze sprawy są bezzasadne. Powód poręczył co prawda za kwotę należności głównej wraz z odsetkami przy czym kwota odsetek nigdy nie została dostawcy zapłacona, ponieważ Powód odsetki wliczył do prowizji i nigdy ich nie zapłacił dostawcy.

Konstrukcja umowy poręczenia wskazuje, iż pomimo formalnego poręczenia za odsetki Powód odsetki te wlicza do prowizji i w konsekwencji nie płaci ich dostawcy.

Zarówno w umowie poręczenia (§ 4), jak i w dokumentach rozliczeniowych powoda, dołączonych do pozwu wskazany został taki sposób obliczenia prowizji. Działanie powoda w tym zakresie dokonywane jest za zgodą dostawcy (sposób postępowania określony jest w umowie poręczenia). Taki sposób rozliczania prowizji również wskazuje na pozorność umowy poręczenia, której głównym celem było nabycie wierzytelności pozwanego szpitala.

Pozwany wskazał również na pozorność umowy poręczenia w odniesieniu do zawartych w niej odpowiedzialności poręczycielach co dodatkowo powoduje, że w umowie poręczenia nie ma jednoznacznie oznaczonej wysokości długu przyszłego, co zgodnie z art. 878 § 1 k.c. stanowi bezwzględny wymóg ważności umowy poręczenia. Można zatem w sposób uprawniony argumentować, że skoro brak jest jednoznacznego określenia tej kwoty, to w istocie umowa poręczenia za dług przyszły nie doszła do skutku, czyli obie umowy są nieważne.

W piśmie z dnia 22 września 2014 r. powód stwierdził, że nic nie wie o wpłatach dokonanych do rąk pierwotnego wierzyciela i dlatego podtrzymał żądanie ja w pozwie.

Odnosząc się do zarzutów pozwanego co do umowy poręczenia wskazał, że umowa jest klasyczną umową poręczenia, zawierającą wszystkie przedmiotowe istotne elementy nazwanej umowy poręczenia, o której mowa w art. 876 k.c. przy czym zaznaczył, iż nie ma przeszkód, aby umowa taka była skonstruowana na zasadzie odpłatności, w granicach swobody umów, tak jak to miało miejsce w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy.

Powód podniósł, że zarzuty pozwanego dotyczące naruszenia art. 54 ust 5 ustawy o działalności leczniczej nie znajdują zastosowania w niniejszym postępowaniu.

Poręczyciel - spłacając poręczoną wierzytelność - wstępuje w prawa wierzyciela do wysokości dokonanej zapłaty, poprzez subrogację ustawową zgodnie z art. 518 § 1 pkt. 1 ustawy Kodeks Cywilny.

Celem umowy poręczenia nie jest zmiana wierzyciela, lecz zabezpieczenie roszczeń wierzyciela w stosunku do dłużnika. Należy podkreślić, że wstąpienie w prawa zaspokojonego wierzyciela może stać się jednym z wielu możliwych skutków umowy poręczenia. Zmiana wierzyciela może nastąpić jedynie wskutek bezczynności dłużnika, który po poinformowaniu o zawarciu umowy nadal nie spełnia swojego zobowiązania wobec wierzyciela.

Poręczyciel wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela poprzez czynność faktyczną w postaci spełnienia poręczonego zobowiązania, w przypadku braku zapłaty przez dłużnika. Zdarzenie to jest zdarzeniem przyszłym oraz niepewnym. Wstąpienie w prawa zaspokojonego wierzyciela jest jednym z możliwych skutków prezentowanej czynności, a nie celem umowy poręczenia. Skutek w postaci wstąpienia w prawa zaspokojonego wierzyciela nie nastąpi, jeżeli dłużnik spełni ciążące na nim zobowiązania, a zatem ureguluje należności w terminie. Wstąpienie w prawa zaspokojonego wierzyciela w przypadku umowy poręczenia zależy od działania lub zaniechania dłużnika. Na zasadzie umowy poręczenia wierzyciel nie dokonuje cesji wierzytelności, a zatem wymóg uzyskania zgody organu założycielskiego nie znajduje zastosowania.

Ponadto powód wskazał, iż w niniejszej sprawie nie może być mowy o pozorności zawartej umowy. Zamiarem stron na żadnym etapie realizacji umowy poręczenia nie było nabycie jego wierzytelności. Powódka na mocy zawartych umów zobowiązała się jedynie do poręczenia zobowiązań pozwanego i zapłaty tych zobowiązań dopiero wówczas, gdy pozwany nie wykona swojego zobowiązania. Powódka zawierając przedmiotowe umowy nie mogła zatem przypuszczać, iż dłużnik główny nie będzie terminowo realizował swoich zobowiązań.

Odnosnie odsetek powód podniósł, że skutkiem subrogacji ustawowej jest wstąpienie przez poręczyciela w miejsce dotychczasowego wierzyciela i w związku z tym może realizować wszystkie uprawnienia, jakie przysługują wierzycielowi wobec dłużnika, w tym naliczać kolejne odsetki za opóźnienie na mocy art. 481 k.c.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

Na wstępie należy wskazać, że w podstawie faktycznej powództwa powód dochodzi roszczeń z niezapłaconych przez pozwanego faktur :

1. nr (...) na kwotę 9122,49 zł z terminem płatności przypadającym w dniu 2012-09-07 ;
2. nr (...) na kwotę 11635,62 zł terminem płatności przypadającym w dniu 2012-09-20 ;
3. nr (...) na kwotę 20080,41 zł terminem płatności przypadającym w dniu 2012-10-12.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie pozostaje poza sporem. (...) spółka z o.o. z w W., w oparciu o umowy nr (...) z dnia 4 marca 2010 r. i (...) z 2 lipca 2012 r. oraz umowę nr (...) z dnia 20 września 2012 r. dostarczał pozwanemu aparaturę medyczną oraz świadczył usługi serwisowe, za które ten ostatni nie zapłacił w wyznaczonym terminie (bezsporne).

Z powodu braku zapłaty – wierzyciel (...) spółka z o.o. z w W., dnia 21 stycznia 2013 r. zawarł z powodem umowę poręczenia. Powód poręczył wierzytelności przysługujące wierzycielowi wobec pozwanego powstałe w okresie od 02 sierpnia 2012 r. do 05 listopada 2012 r., które stały się wymagalne odpowiednio w okresie 07 września 2012 r. do 11 grudnia 2012 r. (**dowód** : umowa poręczenia z dnia 21.01.2013 r., k. 26-43).

W tym samym dniu, tj. 21.01.2013 r. wierzyciel - (...) spółka z o.o. z w W. wystosował do pozwanego pismo z wezwaniem do zapłaty kwoty 155 575,93 zł, zakreślając mu termin do dnia 30 stycznia 2013 r. (**dowód** : pismo z dnia 21.01.2013 r., k. 47-48).

W dniu 5 lutego 2013 r. powód poinformował pozwanego, że spłacił w dniu 31 stycznia 2013 r. zobowiązania pozwanego w kwocie 155 575,93 zł oraz odsetki w kwocie 6 609,55 zł (**dowód** : pismo z dnia 5.02.2013 r., k. 49), co potwierdził wierzyciel pismem z dnia 4.02.2013 r. (**dowód** : pismo z dnia 4.02.2013 r., k. 54).

Powyższe ustalenia w oparciu o przedłożone dokumenty są bezsporne. Istotnym jednak w niniejszej sprawie było rozstrzygnięcie charakteru umowy z dnia 21 stycznia 2013 r. pomiędzy powodem a (...) spółka z o.o. z w W., którą strony nazwały umową poręczenia oraz odniesienie tej umowy do zapisów art. 53 ust. 6 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2007 r., nr 14, poz. 89 ze zm. [dalej „ustawa o zakładach opieki zdrowotnej”]) w brzmieniu obowiązującym od dnia 22 grudnia 2010 r. oraz art. 54 ust. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. 2013. 217 tekst jednolity [dalej jako „ustawa o działalności leczniczej”]).

Zgodnie z art. 876 § 1 k.c. przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał, stosownie zaś do art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Umowę poręczenia zawarto dnia 21.10.2013 r. Jednakże w myśl przepisu art. 876 § 1 k.c. poręczyciel zobowiązuje się wykonać zobowiązanie **na wypadek**, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. W okolicznościach niniejszej sprawy doszło do zawarcia umowy poręczenia w zgoła odmiennych warunkach. Strony zawierając tę umowę wiedziały już bowiem, że dłużnik zobowiązania nie wykonał. Ostatni termin płatności wymagalnych wierzytelności od dłużnika przypadał na dzień 11 grudnia 2012 r. Zawierając umowę w takich warunkach zaprzeczono w swej istocie zasadzie akcesoryjności poręczenia i wynikającej zeń zawisłości poręczenia od długu głównego, według której poręczyciel obowiązany jest świadczyć dopiero od chwili, gdy dług główny stanie się wymagalny. Przy zawarciu umowy w tych warunkach poręczyciel już w chwili jej zawierania obowiązany był świadczyć za dłużnika. Co prawda w chwili zawierania umowy wierzyciel wystosował dodatkowe wezwanie do zapłaty dłużnikowi zakreślając mu dodatkowy termin do spełnienia świadczenia (do dnia 30.01.2013 r.), jednak nie zmienia to faktu, że umowa poręczenia dotyczyła zobowiązania już wymagalnego, zaś dodatkowy termin do spełnienia świadczenia dla dłużnika był wyznaczony jedynie na potrzeby tej umowy.

W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2012 r., III CZP 10/12 (OSNC 2012, nr 10, poz. 117) natomiast przyjęto, że umowa poręczenia może być uznana za umowę pozorną (art. 83 § 1 k.c.), zawartą w celu ukrycia innej czynności prawnej, tj. przelewu wierzytelności wykluczonego w stosownym pactum de non cedendo (art. 509 k.c.).

Umowa poręczenia z dnia 21 stycznia 2013 r. nosi wszelkie cechy pozorności, w celu ukrycia faktycznego przelewu wierzytelności. Wskazują na to okoliczności opisane wyżej, zaś sam fakt nadania umowie cech odpowiadającym wszelkim przesłankom przedmiotowym tej umowy opisanej art. 876 k.c. osiągnięto jedynie dzięki zabiegom faktycznym, jak choćby przedłużenie terminu wymagalności wierzytelności, w sytuacji, gdy termin ten już upłynął (nie było zatem czego już przedłużać).

Ponadto należy wskazać, poręczenie udzielone przez powoda jest odpłatne (prowizja bez względu na stopień wykorzystania poręczenia), co prowadzi do wniosku, że udzielone zostało przede wszystkim w interesie ekonomicznym poręczyciela, zmierzającego do uzyskania prawnego statusu wierzyciela wobec pozwanego na podstawie przepisów o subrogacji Zasadniczy, typowy cel poręczenia w postaci stworzenia stanu zabezpieczenia dla wierzyciela pozwanego schodzi tu wyraźnie na plan dalszy.

Bez wątpienia zabieg ten miał na celu ukrycie rzeczywistego charakteru tej umowy, jakim był przelew wierzytelności, a to ze względu na kategoryczny zakaz wynikający z art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej, choć zdaniem Sądu, zakaz ten obejmuje również umowę poręczenia zawartą w okolicznościach przewidzianych dyspozycją art. 54 ust. 5.

Art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej stanowi, że czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela, w przypadku zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, może nastąpić po wyrażeniu zgody przez podmiot, który utworzył zakład. Podmiot, który utworzył zakład, wydaje zgodę albo odmawia jej wydania, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych oraz w oparciu o analizę sytuacji finansowej i wynik finansowy samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej za rok poprzedni. Zgodę wydaje się po zasięgnięciu opinii kierownika samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej.

Zakaz wyrażony w normie przepisu art. 54 ust. 5 i 6 ustawy o działalności leczniczej dotyczy zakazu dokonywania czynności prawnych prowadzących do zmiany wierzyciela z.o.z., ale nawet - szczególną reglamentację prawną obrotu wierzytelnościami „szpitalnymi” i to w interesie ogólnym, a nie tylko w interesie samej jednostki leczniczej. Świadczą o tym wskazane w ustawie przesłanki udzielenia (odmowy) wyrażenia zgody (konieczność zapewnienia ciągłości udzielania świadczeń zdrowotnych, analiza finansowa i wynik finansowy z.o.z. za rok poprzedni), czas udzielenia zgody (ex ante, nie ex post), procedura jej udzielania (opinia kierownika z.o.z., tym samym też możliwość selekcji ewentualnych poręczycieli), a także przyznanie legitymacji czynnej organowi założycielskiemu w procesie o stwierdzenie nieważności czynności prowadzącej do zmiany wierzyciela. Reglamentacyjny charakter omawianej regulacji potwierdza także przyjęcie kategorycznej sankcji w postaci nieważności czynności prawnej, dokonanej bez zgody organu założycielskiego.

Ponadto należy wskazać, że ustawodawca zakazał dokonywania „czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela”. Zakres pojęciowy takiego sformułowania bez wątpienia obejmuje nie tylko expressis verbis przelew wierzytelności (art. 509 i nast. k.c.), ale również inne czynności prawne, w wyniku których pojawi się nowy (inny) wierzyciel z.o.z., dochodzący należności wynikającej z pierwotnie zawartej umowy (tak też SN w wyroku z dnia 6.06.2014 r., I CSK 428 / 13, Biuletyn SN 2014 / 9 / 9).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 54 ust. 6 ustawy o działalności leczniczej, Sąd orzekł jak w sentencji.

O kosztach orzeczono po myśli art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Pozwany poniósł koszty w łącznej wysokości zł :

- 3600 zł z tytułu wynagrodzenia radcy prawnego ;

- 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.